

навчаючись на третьому (освітньо-науковому) рівні, та підготовлене ним дисертаційне дослідження не буде містити елементів плагіату.

Література:

1. Брехуненко В. «Переяславська зрада». Аналіз наукової роботи очільниці Музею Голодомору. Історична правда. 2021. 23 грудня. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2021/12/23/160695/> (дата звернення: 01.09.2023)

2. Гончарова О. С. Особливості оцінювання знань здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання (на прикладі історичних дисциплін). *Новий колегіум*. 2023. № 3. С. 101–106.

3. Огляди ОЕСР на тему доброчесності в освіті: Україна 2017 / пер. з англ. К. : Таксон, 2017. 184 с. URL: [http://iro.org.ua/uploads/OECDrev_ua_K+P293_out2_\(1\).pdf](http://iro.org.ua/uploads/OECDrev_ua_K+P293_out2_(1).pdf) (дата звернення: 02.09.2023).

4. Про вищу освіту. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 02.09.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-42>

ФАКТОРНИЙ ПІДХІД ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ПРИЧИН АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

Колісник В.Ю.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри прикладної лінгвістики та перекладу
Черкаського державного технологічного університету
м. Черкаси, Україна*

У сучасному суспільстві академічна недоброчесність набула глобального розмаху, починаючи зі шкільної лави і закінчуючи захистом дисертацій. Україна у тісній співпраці зі світовою науковою громадою досліджує причини та шукає шляхи подолання цього ганебного явища. Тому з'ясування причин його виникнення може створити міцну основу для побудови академічної культури споживання інтелектуального надбання, а також регулювати випадки порушень у цій сфері.

Існують різноманітні підходи до класифікації причин академічної недоброчесності серед науковців різних країн. Тому розглянемо деякі з них.

Так, учений Юрій Федорченко використовує узагальнюючий підхід у класифікації і вважає зростання масштабів академічної нечесності в сучасній вищій освіті глобальною проблемою, яка має три основні

причини: втрата вищою освітою самодостатньої цінності, ставлення до неї як до бізнес-проєкту; масовізація вищої освіти, результатом якої є поступове зниження освітніх стандартів; бюрократизація вищої освіти [3].

Дослідниця Н. Болтянська із колегами аналізує ключові можливості академічної сфери й називає такі причини існування академічної недоброчесності:

1) технічний, інформаційний прогрес та глобалізація (зараз доступність до будь-якої інформації створила умовно право на використання чужої інтелектуальної праці на власний розсуд);

2) темпоральність (мається на увазі темп життя суспільства, швидка зміна умов та актуальності, що передбачає стрес для студентів на науково-викладацького складу). Велике навантаження, недостатня кількість часу на виконання проєкту, змушує людей порушувати науковий етикет і переймати чужий матеріал.

3) недостатня і дуже низька оплата праці академічних працівників. Така життєва ситуація змушує фінансово нестійких осіб зважуватися на певні кроки, які нівелюють поняття освіти, поняття етики та моралі, що в свою чергу створює з освіти бізнес проєкт з торгівлею оцінками, дипломними, кандидатськими тощо» [1]. У результаті – падає повага студентів до викладачів, викладачів до колег, до самих себе і взагалі до своєї роботи. А це своєю чергою породжує появу абсолютно неконкурентних людей із вищою освітою та слабких науковців.

У своєму дослідженні на базі НМУ ім. Богомольця науковець Олена Стеченко використовує практичний підхід у класифікації й наводить наступні причини поширення академічного шахрайства в студентському середовищі:

1) необхідність виконання значного обсягу письмових робіт упродовж навчального семестру;

2) повторюваність та неактуальність тем письмових робіт із року в рік;

3) відсутність практичного застосування результатів;

4) відсутність розуміння мети та необхідності написання письмових робіт;

5) звичка використовувати плагіат, сформована в середній школі;

6) нейтральне ставлення викладачів до плагіату;

7) низький рівень професіоналізму та зацікавленості викладачів;

8) відсутність зв'язку між оригінальністю текстів та оцінкою за письмову роботу [2].

Однак найбільш комплексно підійшли до класифікації причин академічної недоброчесності дослідники О. Холден, М. Норіс та В. Кулмаєр, застосувавши факторний підхід до класифікації причин академічної недоброчесності. Ця група дослідників виокремила чотири основні категорії факторів (індивідуальні, інституційні, фактори

середовища та специфічні фактори оцінювання), котрі безпосередньо впливають на появу випадків навчального шахрайства [6]. Розглянемо їх детальніше.

1. *Індивідуальні фактори.* Їхнє дослідження ґрунтується на так званому «трикутнику обману». Як стверджують Д. Бекер із колег, для появи обману потрібні три умови: можливість, спонука, тиск чи потреба і раціоналізація чи ставлення [4]. Можливість трапляється, коли студенти розуміють, що можливо обманути без небезпеки бути спійманим. Спонука, тиск чи потреба може з'явитися від розмаїття джерел тиску таких як сама особа, батьки, однолітки, роботодавці та університети. Раціоналізація поведінки обману може відбуватися, коли студенти сприймають списування як явище, сумісне з їхніми персональними етичними нормами.

2. *Інституційні фактори.* Студенти є частиною великої університетської культури. Якщо заклад має встановлену культуру обману, або принаймні сприйняття культури обману, студенти можуть толерувати списування, вважати, що списування необхідне для досягнення успіху та вважають, що списують усі студенти [5].

3. *Фактор сприятливого середовища.* Проведені дослідження стосовно порівняння академічної недоброчесності в аудиторії та онлайн показали, що різниця є несуттєвою, хоча все ж такі обман частіше відбувається за умов онлайн навчання ніж у класі [7].

4. *Специфічні фактори оцінювання.* Існує більша ймовірність, що студенти будуть вдаватися до академічної недоброчесності на підсумкових заходах оцінювання (наприклад екзаменах), ніж на звичайних перевірках впродовж семестру.

Отже, відсутність уніфікованої класифікації до причин академічної недоброчесності уможливорює наявність різноманітних підходів у пошуку чинників і спонук до прояву обману.

Література:

1. Болтянська Н. І. Академічна культура в науці та освіті: причини академічної недоброчесності / Н. І. Болтянська, О. В. Болтянський, О. І. Подашевська, Н. Г. Серебрякова, О. І. Субочев. *Збірник науково-методичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного*. 2021, Вип. 24. С. 121–128.

2. Стеченко О. В. Проблема академічної чесності в навчальному процесі та науці: досвід *Національного медичного університету імені О.О. Богомольця*. *Медична освіта*. 2016. № 3. С. 93-98.

3. Федорченко Юрій. Академічна недоброчесність у вищій школі як системна проблема. *Освітня політика. Портал громадських експертів*. [Електронний ресурс]. Опубліковано 23.12.2017. Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/1105-akademichna-nedobrochesnist-u-vishchij-shkoli-yak-sistemna-problema>

4. Becker, D., Connolly, J., Lentz, P., and Morrison, J. (2006). Using the Business Fraud triangle to Predict Academic Dishonesty Among Business Students. *Acad. Educ. Leadersh. J.* 10(1), 37–52.

5. Crittenden, V. L., Hanna, R. C., and Peterson, R. A. (2009). The Cheating Culture: a Global Societal Phenomenon. *Business Horizons* 52, 337–346. doi:10.1016/j.bushor.2009.02.004

6. Holden, O., Norris, M.E., Kulhmeier, V.A. (2021) Academic Integrity in Online Assessment: A Research Review. REVIEW article. *Front. Educ.*, 14 July 2021. Sec. Higher Education. Volume 6 – 2021 <http://doi.org/10.3389/educ.2021.639814>

7. Lanier, M.M. (2006). Academic Integrity and Distance Learning. *Criminal Justice Edu.* 17, 244–261. doi:10.1080/10511250600866166

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-43>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У МУЗИЧНОМУ МИСТЕЦТВІ ЯК СТАНДАРТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ

Коцюрба Н.С.

*концертмейстер кафедри музичного мистецтва,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна*

Коцюрба Б.Б.

*старший викладач циклової комісії народних інструментів,
Комунальний заклад вищої освіти
«Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради,
м. Луцьк, Україна*

П'явка К.М.

*викладач другої категорії кафедри теорії, методики музичної освіти
та інструментальної підготовки,
«Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради,
м. Луцьк, Україна*

Академічна доброчесність – це система моральних та етичних принципів, які регулюють поведінку в академічному середовищі. Ці принципи включають в себе чесність, дотримання правил та норм, відсутність плагіату і фальсифікації даних. Академічна доброчесність сприяє відкритості та прозорості у науковій діяльності, забезпечує розвиток науки і навчання на високому рівні. Законом України «Про академічну доброчесність» поняття трактується наступним чином: «Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів